

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Obornik, Meïr

5565 [1804/1805]

כג

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9622

לְדוֹד כִּי הָרַג שְׂאוּל אֵת כַּהֲנֵי
 יְהוָה: (כב) וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַבְיָתָר
 יְדַעְתִּי בַיּוֹם הַהוּא כִּי־שָׁם הָיִיתִי
 הַיְאֻדְמִי כִּי הִגַּד יָגִיד לְשְׂאוּל
 אֲנֹכִי סַבְרָתִי בְּכָל־נַפְשִׁי בֵּית
 אָבִיךָ: (כג) שִׁבְהָ אֶתִּי אֶל־הֵיטָא
 כִּי אֲשֶׁר־יִבְקֹשׁ אֶת־נַפְשִׁי יִבְקֹשׁ
 אֶת־נַפְשֶׁךָ כִּי־מִשְׁמֶרֶת אֶתָּה
 עֲמָדִי:

כג (א) וַיִּגְדּוּ לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה
 פְּלִשְׁתִּים גָּלְחָמִים בִּקְעִילָה
 (ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר

דואג ק' רש"י האלך

(כב) אֲנֹכִי סִבּוֹתִי • סִבּוֹתֵי הַדָּבָר
 עַד שֶׁכָּח לִידֵי כַךְ: (כג) כִּי אֲשֶׁר יִבְקֹשׁ
 נַפְשִׁי • אִדָּם אֶחָד רוֹדֵף שְׁנֵינוּ בְּמִקּוֹם
 שְׂאֵמֶלֶט שֶׁסֶּ אֲנִי הַמֶּלֶט אֶתָּה כִּי
 בְּמִשְׁמֶרֶתִי תִּהְיֶה תְּמוּד כִּךְ תִּרְגַּם יוֹנָתָן
 אֲרִי מֵאֵן דָּבְעִי לְמִיקְטְלֵי צַעֲרֵי לְמִיקְטְלֵךְ
 וַיֵּשׁ עוֹד לִפְרֹשׁ כִּי אֶת אֲשֶׁר יִהְיֶה צַעֲרֵי
 יִהְיֶה כִּי וְאֲשֶׁר יִשְׁמֹר אֶת נַפְשִׁי יִשְׁמֹר
 אֶת נַפְשֶׁךָ וַיֵּשׁ דּוֹגְמָח בְּמִקְרָא אֲנָשִׁי דְמוּס
 יִשְׁנֹאוּ תָם וַיִּשְׁרִים יִבְקֹשׁוּ נַפְשׁוֹ (מִשְׁלֵי
 כ"ט י') הָרִי כֹאֵן בְּקֶשֶׁת נַפֶּשׁ לְטוֹבָה:

כג (ז) נכר

מ כ ל ל י ו פ י

באמ' היום החלתי ואין בידי עון ופשע ומעתה לא אעשה עוד [בכל בית אבי ולא בכל
 בית אבי: ויסב דויג י"ס קרי דואג ויש קרי ג"כ דויג: (יח) נשא אפר בד, ת"י
 רכשרין למלכש אפוד דבין: (כג) משמרת, מופקד:
כג (א) ששים ענין בזה: (ג) מערכות

צעהלטע, דאָס שאול דיא פרויסטר דעם
 עוויגן ערשלאַגן לים; (כב) רא שפראך
 דוד: איך דאכטע מיר גלייך אן יענם
 טאַגע, אַלס איך דואג אדומי דארט
 גוואהר ווארד, דאָס ער עם שאול זאָגן
 ווירדע. א, איך בין עם; דער דען טאד
 דיינר פֿאַמיליע פֿראַדורזאכטע!
 (כג) בלייבע ביא מיר, אונד זייא
 אונבוארגט. ווער דיר נאך דעם לעבן
 טראכטעט, דער טראכטעט נאך מיינם,
 דוא ביזט ביא מיר גבארגן.

כג (א) איינסט זאגטע מאן דוד:
 דיא פלשתים בעלאַגערן קעילה.
 אונד פלינדרן שאן דיא טעגן.
 (ב) דא פֿראַגטע דוד דען עוויגען:
 זאלל

והמָה שָׁסִים אֶת־הַגִּרְנוֹת:

באור

וזמַעל (רש"י). • (כג) אשר יבקש, כמו
 מקרא מסורס, וכה שעירו: אשר יבקש נפשך
 מבקש נפשי, כלומר אשמך כנפשי משמרת.
 שם דבר הנשמר, והנטיח אותו שיהיה נשמר
 תחת ידו, ולא יירא רע.
כג (א) גלחמים, נרים על העיר
 לתפשה בקעילה,
 קעילה היה בבלק יהודה, כנאמר ביהושע
 (ט"ו מ"ד) ואמרוז"ל (ערובין מ"ח א')
 עיר הסמוכה לספר היתה, וסביב העיר
 הזאת התעכב דוד עם אנשיו ביערים ומכדות,
 וזרכיו וזרכי אנשיו נעשים בקעילה, ולפיכך
 כשברח אביתר א' דוד כאמר בנרסוא' דוד
 קעילה, ואע"פ שלא היה עדיין בעיר אלא
 סביב לה, כי עברה של עיר כעיר ענמה.
 (ד) ויוסף

דַּהֲיֵאֱלֹהִים וְהִכִּיתִי בַּפְּלִשְׁתִּים
 הָאֱלֹהִים * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד
 לֵךְ וְהִכִּיתָ בַּפְּלִשְׁתִּים וְהוֹשַׁעְתָּ
 אֶת־קַעֲלָה : (ג) וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי־
 דָּוִד אִי־וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ־פֹה בִּיהוּדָה
 יֵרָאִים וְאֵף־כִּי־נִלְכְּ קַעֲלָה אֶל־
 מַעְרְכֹת פְּלִשְׁתִּים : (ד) וַיֹּסֶף
 עוֹד דָּוִד לְשֹׂאוֹל בִּיהוּדָה וַיַּעֲנֶהוּ
 יְהוָה וַיֹּאמֶר קוּם רֵד קַעֲלָה כִּי־
 אֲנִי נָתַן אֶת־פְּלִשְׁתִּים בְּיָדְךָ :
 (ה) וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְאַנְשׁוֹ קַעֲלָה
 וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּנְהַג אֶת־
 נַקְבֵיהֶם וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה
 וַיֵּשַׁע דָּוִד אֶת־יְשֻׁבֵי קַעֲלָה :
 (ו) וַיְהִי בְּבִרְתָּה אַבְיָתָר בֶּן־
 אַחִימֶלֶךְ אֶל־דָּוִד קַעֲלָה אֶפּוֹד
 יָרַד בְּיָדוֹ : (ז) וַיִּגַּד לְשֹׂאוֹל כִּי־
 בָּא דָּוִד קַעֲלָה וַיֹּאמֶר שָׂאוֹל
 נִבְרָ אֲתוֹ אֱלֹהִים בְּיַדִּי כִּי נִסְגַּר
 לְבוֹא

וְאֵלֶּל אִיךְ רִוְנִצְיָהוּן , אֹנֵד רִוְנֵעַן טְרוֹפֵּ
 פִּלְשְׁתִּים אַנְגְּרִיפֵן ? דַּעַר עוֹוִיגַע לִים
 דָּוִד זֹאגַען : צִיָּהַע הִיִן ! גְּרִיפֵעַ דִּיָּא
 פִּלְשְׁתִּים אָן , אֹנֵד בְּפִרְיֵעַ קַעֲלָה .
 (ג) אַבְעַר דָּוִד'ס לֵייטַע שְׂטַעלְטֵן אִיהֶם
 פִּאָר : זִיָּה ! לַעֲבֵן ווִיר הִיר אִיִן יְהוּדָה
 דָּאךְ אִיִן פֹּרְכֵט , גִּשוּוִיִיגַע ווען ווִיר
 נָאךְ קַעֲלָה גַעְהֵן , צוּם הַעַעְרַע דַּעַר
 פִּלְשְׁתִּים : (ד) הִירוּף פִּרְאָגְטַע דָּוִד
 אַבְעַרמַאָל דַּעַן עוֹוִיגַען , אֹנֵד עַר גַּאָב
 אִיהֶם אַנְטוּוֹאָרְט אֹנֵד שְׂפִרְאָךְ : אֹיִף !
 צִיָּה הִינְנֵטְר נָאךְ קַעֲלָה אִיךְ גַּעֲבַע דִּיא
 פִּלְשְׁתִּים אִיִן דִּיינַע גַּעוּוֹאֶלְט .
 (ה) דָּוִד צָאָג נֵוִן מִיט זִיינַען לֵייטַען
 נָאךְ קַעֲלָה , גְּרִיף דָּא דִּיא פִּלְשְׁתִּים
 אָן , פִּיהֶרְטַע אִיהֶר פִּיָּה דִּיאָפֵּאָן , אֹנֵד
 מַאָכְטַע אִיינַע גְּרִאָסַע נִידַעַרְלֵאָגַע
 אֹנְטַעַר אִיהֶנַען . דִּיאַהוּרְךְ הַאָטְטַע דָּוִד
 דִּיא אִיינְוֹאָהֶנְר פֵּאָן קַעֲלָה בְּפִרְיֵעַט .
 (ו) אַלֶּס אַבִּיתָר , אַחִימֶלֶךְ'ס זָאָהֵן ,
 צוּ דָּוִד נָאךְ קַעֲלָה פִּלְיֹצְטַע , הַאָטְטַע
 עַר אִיינַען אַפֹּד מִיט גַּענָאָמְמַען .
 (ז) שֹׂאוֹל וואָרְדַע הִינְטַעַרְבְּרֵאָכְט ,
 דָּאָס דָּוִד נָאךְ קַעֲלָה גַּעגַאָנְגֵן , אֹנֵד
 שְׂפִרְאָךְ : נֵוִן דִּיאָט אִיהֵן גַּאָטְט מוִיר
 אִיִן דִּיא הַעַנְדַע גַּעלִיפֶרְט , דָּא עַר זִיךְ

אין

באור

(ד) וַיֹּסֶף , אַע"פ שֶׁעָנָהוּ ה' כַּצֵּר שִׁילָךְ
 וַיִּשְׁעֵךְ אֶת קַעֲלָה , מ"מ הוֹסִיף לְשֹׂאוֹל כְּדִי
 לְחַזֵּק לֵב הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ , כִּי יִרְאוּ מַגֵּשֶׁת אֶל
 פְּלִשְׁתִּים . (ו) בְּבִרְוַח גו' קַעֲלָה , בְּעִצְבוֹרָה
 שֶׁל קַעֲלָה , כ"ש לַעֲלִיל . יָרַד , יֵשֶׁק לְמַשַּׁשׁ
 בְּלִשְׁזֵן הַפַּעֲלִיל , כְּמוֹ וְשֶׁה' אֵהִיךְ אֶת שְׂבוֹתְךָ ,
 שְׂפִירוֹשׁ וְהַשִּׁיב , וְכֵן כֹּאֵן כְּמוֹ הוֹרִיד , וְזָכַר
 זֹאת לְדַעַת אִיךְ שֶׁאֵל דָּוִד אֶת ה' . (ז) נִבְרָ ,

א יג יא א כת"י

רשי

כג (ז) נכר אותו בידי . הסגיר
 וכן אל תרח אחר ציוס נכרו
 ממשקל החזקים הוא כמו חזד ושבר
 וריחיה ואם נקש לדבר במשקלות
 טרפים היה נקוד נכר : נסגר לבח
 צעיר דלתים ובריות . ויבטח בכך ולא

יחוש

אין איינער שטאַט אוינשליסט , הינטר
 טאַרן אונד ריגלען . (ח) ער באַט
 דאַז גאַנצע פֿאַלק אויף צום קריגע ,
 אַזום פֿאַר קעילה צו זיין , דוד אונד
 זיינע לייטע צו בעלאַגרען . (ט) דוד
 ערפֿוהר , דאַס שאול דיזעס איבעל
 ווידער איהן אים זינע רוצט , אונד
 זאַנטע צו אביחר : רייכע דען אפוד
 הער ! (י) דוד שפראַך : עוויגער !
 גאַטט ישראל ! דיין דיהנער האַט
 גהערט , דאַס שאול פֿאַר האַט נאָך
 קעילה צו קאַממען , מיינטוועגן די
 שטאַט צו צערשטעהרן . (יא) ווערדן
 מיך וואָהל דיא איינוואָהנר פֿאַן קעילה
 איהם אויסליפֿרן ? אָדר ווירד שאול
 אויך ווירקליך העראַבקאַממען , ווי
 דיין דיהנער עס גהערט ? אָ עוויג !
 גאַטט ישראל ! טוה עס דאָך דייענעם
 דיהנער קונד ! דער עוויגע שפראַך :
 ער ווירד העראַבקאַממען . (יב) אָבר ,
 שפראַך דוד , ווערדן דיא איינוואָהנר
 פֿאַן קעילה מיך שאול אויסליפֿרן ?
 יא , אַנטוואַרטעטע דער עוויגע ! זיא
 ווערדן דיך אויסליפֿרן . (יג) דאַ מאַכטע
 זיך דוד מיט זיינען לייטען , אָהנגפֿעהר
 זעכס

מסכתא דתנחומי

לָבוֹא בְּעִיר דְּלָתַיִם וּבְרֵיחַ :
 (ח) וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל אֶת־כָּל־הָעַם
 לְמַלְחָמָה לָרֶדֶת קְעִילָה לְצוּר
 אֶל־דָּוִד וְאֶל־אֲנָשָׁיו : (ט) וַיֵּדַע
 דָּוִד כִּי עָלָיו שָׁאוּל מַחְרִישׁ
 הָרָעָה וַיֹּאמֶר אֶל־אֲבִיתָר הַכֹּהֵן
 הַגִּישָׁה הָאֶפֶוד : (י) וַיֹּאמֶר דָּוִד
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמַע שְׁמַע
 עֲבֹדָה כִּי־מִבְּקֵשׁ שָׁאוּל לָבוֹא
 אֶל־קְעִילָה לְשַׁחֵת לְעִיר בְּעִבּוּרֵי :
 (יא) הַיִּסְגְּרֵנִי בְּעָלֵי קְעִילָה כִּדּוֹ
 הַיִּרְדָּ שָׁאוּל בְּאֲשֶׁר שְׁמַע עֲבֹדָה
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַגִּד־נָא
 לְעֲבֹדָה * וַיֹּאמֶר יְהוָה יֵרֵד :
 (יב) וַיֹּאמֶר דָּוִד הַיִּסְגְּרוּ בְּעָלֵי
 קְעִילָה אֹתִי וְאֶת־אֲנָשָׁי כִּדּוֹ
 שָׁאוּל וַיֹּאמֶר יְהוָה יִסְגְּרוּ :
 (יג) וַיָּקָם דָּוִד וְאֲנָשָׁיו כְּשֵׁשׁ־

מאות

ר ש י

יחוס לברוח ממני : (ט) מחריש הרעה . כמין ית ציבתא : (יב) היסגרוני בעלי
 קעילה וגו' . למדנו מכאן שהשואל שני דברים חין משיצין לו חלה אחד וחין משיצין
 לו חלה ראשון וכאן דוד שאל שלא כסדר שהיה לו לשאל תחילה הירד שאל
 היסגרוני כידו

מ כ ל ל י ו פ י

(ג) מערכות , העי"ן בפת"ח פקום שעורכין מלחמה : (ו) אפוד ירד , באפוד ירד
 וי"ל כשברח אביחר ולקח כליו היתה נסכה מאת ה' שאפוד ירד ולא הרגיש בדבר עד
 באו לדוד ולכך לא כתיב דהוריד והוא הנכון : וישמע , אספס : (ט) מחריש , ענין
 מחשבה : (יא) היסגריני , ענין גתינר

ומסירה

שמואל א כג

הרגום אישכנוי פב

מֵאוֹת אִישׁ וַיֵּצְאוּ מִקַּעֲלָה
וַיִּתְהַלְכוּ בְּאֶשֶׁר יִתְהַלְכוּ
וַלְשָׁאוֹל הִגִּד פִּי־גַמְלַט דָּוִד
מִקַּעֲלָה וַיַּחְדֵּל לְצִיָּאתָ :
(יד) וַיֵּשֶׁב דָּוִד בְּמִדְבַּר בְּמִצְדוֹת
וַיֵּשֶׁב בְּהַר בְּמִדְבַּר־זִיף וַיִּבְקֶשְׁהוּ
שָׁאוֹל כָּל־הַיָּמִים וְלֹא־נִתְּנוּ
אֱלֹהִים בְּיָדוֹ : (טו) וַיֵּרָא דָּוִד כִּי־
יֵצֵא שָׁאוֹל לְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשׁוֹ
וַדּוּד בְּמִדְבַר־זִיף בַּחֲרֻשָּׁה :
(טז) וַיִּקָּם יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוֹל וַיִּלָּךְ
אֶל־דָּוִד חֲרֻשָּׁה וַיַּחֲזֹק אֶת־דָּוִד
בְּאֵלֵהֶם

ועכס הונדרט מאן , אונף , פֿרליסן
קעילה , אונד צאָגן , וואָהין זיא ציהן
קאנטן : אַלס מאַן שאול דינטער
בראַכטע , דאַס דוד זיך אַויס קעילה
געפֿליכטעט האַט , זאָ אונטערליס ער
דען צוג . (יד) דוד הילט זיך נון אויף
אין דער וויסטע , אויף אונצוגענגליכן
פלעצן , גוועהנליך אויף איינס בערגע
אין דער וויסטע זיף . שאול זוכטע איהן
איממער אויף , גאַטט לים איהן אַבער
ניכט אין זיינע הענדע פֿאַללען .

(טו) דוד ערפֿוהר ווידער , דאַס שאול
אַויסגעצאָגען זייה , איהן צו האַשן .
ער וואָר דאַמאַלס אין חורשה , אין
דער וויסטע זיף . (טז) יהונתן , שאולס
זאָהן מאַכטע זיך אויף , גינג צו דוד גען
חורשה , אונד שטערקטע איהן אים
פֿערטרויען

באור

רשי

כת"י מסר , ודומה ל"א תרא ציוס אסוד ציוס
נכרו (ענדיה א' י"ב) . (יג) באשר
יחהלכו , כלומר באין כוונה ללכת אל מקום
מיועד , כ"א להלך היום כאן ומחר במקום
אחר . (אויף גראהט וואהל הרום ציהן) .

והשיבוהו כסדר : (יג) באשר
יתסלכו . באחר דכשר להלכא במקום
הנלחם : (טז) ויחזק את ידו .
חידש

(יד) במצרות , משכנות בטופות , כמו סלעים גבוהים אשר לא נקל לנזול עליהם , והזוכן
עליה' ישכון בטח , כאשר תרגמתיהו . וישב בהר , כלומר על פי הרוב ישב בהר אחד אשר
במדבר זיף . ויבקשהו שאול , יחא תמיד לבקשו . (טו) וירא דוד וגו' , ראה כי יחא
שאל לבקש את נפשו , כ"ש נפ' הקודם ויבקשהו שאול , והפ' הזה לא בא אל להודיע שלא הי'
הדבר נעלם מדוד , וחי אפשר לנזול עליו פתאום , והוא נתינת טעם ל מה שאמר בפסוק
הקודם , וההמשך כך הוא : ולא נתנו אלהים בידו כי ראה דוד כי יחא שאל לבקשו , וכאמר
נמנו . וראוי לתרגם : (דען דוד ערפֿוהר עם אימר ווען שאול אַנשצאג בו') . או אמר
גנס בהוותו במדבר זיף ראה שיכא שאל לבקשו , והיניחא הזאת היתה אחרי אשר גלו הזפים את
מקומו לשאל . והפ' הזה סיפור כללי . וחכ"כ מפרט ואומר : ויעלו הזפים בו' . וסיפור
ויקם יונתן בו' עד פ' י"ט כמו מאמר מוסגר , יספר נושא יונתן א המדבר לראות את דוד
ולחזק את בריתם . וע"פ דברי אלה תרגמתי . בחורשה , נייער , תרגום יער חורשא , והה"א
נוספת כי העעם מלעיל , או בחורשה שם מקום (ד"ק) . והאחרון נראה עיקר , כי כאמר
בענין זה ג' פעמים בחורשה , ואין נכון לומר הה"א נוספת בכלן , ומה שאמר וילך
אל דוד חורשה , חסר למ"ד השימוש , וזה דבר רגיל במקרא כנודע . ואין רחוק לומר
שאמר כן מחא א' , על שם יערים קטנים שבו . (טז) ויחזק את ידו באלהים , החזיק
את בטחונו בה' , כמו שאמר לו אל תירא כי לא תמלאך בו' ואתה תמלאך כאשר הנשיתך
אלהים ביד שמואל . (יט)

פֿרטרויען אויף גאַטט . (יז) ער שפראך
 צו איהם : פֿירכטע ניכטס , מיינעם
 פֿאַטערס האַנד ווירד ד'ך ניכט עררייכֿן ,
 דואַ ווירסט איינסט זיכר קעניג איבער
 ישׂראל , אונד איך ווערדע דאָן דיר אים
 ראַנג דער נעכסטע זיין . זעלבסט מיין
 פֿאַטער שאול פֿרמוטעט ניכטס אַנדערס .
 (יח) זיאַ מאַכטען ביידע איינען בונד
 פֿאַר דעם עוויגן , דאָן גינג יהונתן נאָך
 הויזע , אונד דוד בליב אין חורשה) .
 (יט) דיא זפים גינגן נעמליך היינויף
 נאָך גבעה צו שאול אונד שפראַכען :
 זיה ! דוד העלט זיך אין אונזרער געגענד
 פֿרשטעקט , אויף בערג העהן , אין
 חורשה , אונד צוואַר אויף דער אַג
 העהע חכילה , רעכטס פֿאַן ישימון .
 (כ) גאַנץ נאָך דיינעם בעליבען אַ ,
 קעניג ! קאנסט דוא נונמעהר העראַב
 קאַממען , אונד אונזרע זאַכע זייאעס
 איהן דעם קעניגע אין דיא הענדע צו
 ליפֿרן . (כא) שאול ערווירטע : זייד
 דעם עוויגן גזעגנט , דאָפֿיר דאַס איהר
 פֿיר מיך מיטליידן פֿיהלט . (כב) נור
 געהט הין , אונד ווערדט דער זאַכע
 גאך געוויסר , ערקונדעט אונד מערקט
 אייך דען אַרט , וואָ ער זיך געוועהנליך
 אויפֿהעלט

באור

ויעלו זפים, זה פרטו של פסוק ט"ו. במצדות
 בחורשה, זהו יעוד המקום בכלל, כלומר
 במקומות גבוהות במחוז חורשה, והיעוד
 הפרטי נגזרת כו'. (כ) ולנו, ועלינו
 להסגירו. (כב) הכינו עוד, עשו עמכם
 יותר

בַּאֱלֹהִים : (יז) וַיֹּאמֶר יְהוֹיָדָן
 אֶל־תִּירָא כִּי לֹא תִכְצָצֶנּוּ יַד־
 שְׂאוּל אָבִי וְאַחֵיהֶם תִּמְלֹךְ עַל־
 יִשְׂרָאֵל וְאַנְכִי אֶהְיֶה־לָּךְ לְמִשְׁגָּה
 וְגַם־שְׂאוּל אָבִי יָדַע בֵּן :
 (יח) וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי
 יְהוָה וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּחֲרֻשָׁה וַיהוֹנָתָן
 הָלַךְ לְבֵיתוֹ : (יט) וַיַּעֲדוּ זָפִים
 אֶל־שְׂאוּל הַגְּבֻעָתָה לֵאמֹר הֲלוֹא
 דָּוִד מְסַתֵּהֵר עִמָּנוּ בְּמִצְדוֹת
 בַּחֲרֻשָׁה בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר
 מִיַּמִּין הַיְשִׁימוֹן : (כ) וַעֲתָה רְכֹל־
 אֲזוֹת גַּפְשֶׁךָ הַמְּלֹךְ לָרֶדֶת רֶד
 וְלָנוּ הַסְּגִירוֹ בְּיַד הַמְּלֹךְ :
 (כא) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל בְּרָכִים אַתֶּם
 לַיהוָה כִּי חֲמַלְתֶּם עָלַי :
 (כב) לְכוּ־נָא הַכִּינוּ עוֹד וְדַעוּ
 וְרֵאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר תִּהְיֶה
 רגלו

רש"י

חידש צרית שזיניהם : (כ) ולנו
 הסגירו. ועלינו להסגירו : (כב) כי
 חמר אי. מי שחמ' ערוס יערוס הוא.
 מתנהג הוא בערמה היום כאן ולמתר
 במקום

מ כ ל ל י ו פ י

ומסירה: בעלי קעילה, גדולי העיר : [(כב) כי אמר אלי, האומר וי"ט שהוא שב
 אל דוד בהיות עמי דוא אמר אלי ערם יערם, ובוה האופן הי' מכרה כפלשתיים :]
 (א) במצדות

דגלו מי ראהו שם כי אמר אלי
 עלם יערם הוא: (כג) וראו ודעו
 מכל המחבאים אשר יתחבאו
 שם ושבתם אי אֶנְכוּן וְהִלַּכְתִּי
 אַתֶּם וְהָיָה אִם־יִשְׁנוּ בְּאֶרֶץ
 וְחַפְּשִׁיתִי אֹתוֹ בְּכָל אֶלְפֵי יְהוּדָה:
 (כד) וַיִּקְוֹמוּ וַיִּלְכוּ וַיִּפְּרוּ לִפְנֵי
 שָׁאוּל וַדּוּד וַאֲנָשָׁיו בְּמִדְבַר
 מְעוֹן בְּעֶרְבָה אֶל יַמִּין הַיְיִשִּׁמוֹן:
 (כה) וַיִּלֶּךְ שָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו לְבַקֵּשׁ
 וַיִּגְדּוּ לְדוּד וַיִּרְדּוּ הַסֹּלֶעַ וַיֵּשֶׁב
 בְּמִדְבַר מְעוֹן וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל
 וַיִּרְדֶּף אַחֲרֵי־דוּד מִדְבַר מְעוֹן:
 (כו) וַיִּלֶּךְ שָׁאוּל מִצַּד הַהָר מִזֶּה
 וְדוּד

אויפ־העלט . ווער האָט איהן דאָרט
 גזעהן ? דען מאָן זאָגט מיר , ער געהע
 זעהר ליסטיג צו ווערקע . (כג) איהר
 מיסט אַלזאָ גנויע קונדשאַפֿט איינציהן ,
 פֿאַן אַללען שלופֿפֿווינקעלן , וואָ ער וו
 פֿערשטעקט , דאָס איהר מיט גוויסהייט
 צו מיר צוריקקאַממען קענט . איך ווילל
 אַלסדען מיט אייך ציהען , אונד , ווען
 ער אים לאַנדע איוט , איהן אויפֿווכן ,
 אין אַללען פֿאַמיליען יהודה'ס .
 (כד) זיא מאַכטען זיך אויף , גינגן פֿאַר
 שאול פֿאַראויס נאָך זיף . אַבער דוד
 אונד זיינע לייטע וואָרן אין דער וויסטע
 מעון , אין איינער עכנע , רעכטס פֿאַן
 ישימון . (כה) דען אַלס שאול מיט
 זיינן מאַנען אויסצאָג , דוד אויפֿצווכען ,
 בעקאַם דיזער נאַכריכט וואָרויף ער דען
 פֿעלזן העראַכצאָג , אונד אין דער וויסטע
 מעון זיינען אויפֿענטהאַלט פֿרלעגטע .
 אַלליין אויך דיזעס ערפֿוהר שאול , אונד
 ער פֿאַלגטע דוד אין דיא וויסטע מעון .
 בערגס הינאַן , אינדעס דוד מיט זיינען
 לייטען

(כו) היר צאָג שאול דיא וייטע איינעס

רשי

באור

צמקוס אחר כדי שלא יודע מקומו :
 (כג) אל נכון . על דבר מכוון וחמת :
 (כד) לפני שאול . שהי' שאול עתיד
 לילך אחריהם והם הלכו לפניו לחפש א
 נכון : (כו) עטרים . מקיפי' וסובבים
 מלע , ואמר וירד כנד עמק שהיה בין הערבה ובין הסלע , ודרך הכתוב לדבר כן כמו ויעלו עמק
 עכור . אינ'כפי הכאות להמשך הכתובים נראה לפרש שהסלע הזה היה מקום מושבו במדבר זיף ,
 ואולי הוא גבעת החכיל' הנא' לעיל , וכאשר הוגד לדוד כי יצא שאול בעצת הזפיים , ירד מהסלע ,
 ועזב את מדבר זיף , וישב לו במדבר מעון , וטעם הסלע כמו מהסלע , וכחצר את השימוש ופ'
 כ"ד וכ"ה כלל ופרט הם , וכה שעורם : ויקומו וילכו לפני שאול , (חבל) דוד ואנשיו במדבר
 מעון , כי בלכת שאול לבקש , ויגדו לדוד , ואז ירד מהסלע וישב במדבר מעון , וכן תרגמתי .
 (כו) מצד ההר מזה , כמו שאחשבו מניד לנו הכתוב בזה שהסיג שאול את דוד , והיו
 קרובים זה לזה , עד ששאול עלה את נד הזה

יותר נכון וברור בדבר . (כג) אל נכון ,
 כמו עם נכון , ומלת נכון כמו אמת נכון הדבר
 וכדמתורגם . (כד) לפני שאול , קודם רדת
 שאול , שהמתין עד שובס אליו , כמו שאמר
 ושבתם אלי . ואע"פ שלא נכתב דבר מתשיבתם
 הנה נשמע מאליו , ומקרא קצר הוא כמדבריו .
 (כה) וירד הסלע , לדעת רד"ק עלה על
 עמק . ודבר כן כמו ויעלו עמק
 עכור . אינ'כפי הכאות להמשך הכתובים נראה לפרש שהסלע הזה היה מקום מושבו במדבר זיף ,
 ואולי הוא גבעת החכיל' הנא' לעיל , וכאשר הוגד לדוד כי יצא שאול בעצת הזפיים , ירד מהסלע ,
 ועזב את מדבר זיף , וישב לו במדבר מעון , וטעם הסלע כמו מהסלע , וכחצר את השימוש ופ'
 כ"ד וכ"ה כלל ופרט הם , וכה שעורם : ויקומו וילכו לפני שאול , (חבל) דוד ואנשיו במדבר
 מעון , כי בלכת שאול לבקש , ויגדו לדוד , ואז ירד מהסלע וישב במדבר מעון , וכן תרגמתי .
 (כו) מצד ההר מזה , כמו שאחשבו מניד לנו הכתוב בזה שהסיג שאול את דוד , והיו
 קרובים זה לזה , עד ששאול עלה את נד הזה

מהרה

לייטען דען בערג יענווייטס הינאב צאָגן , דוד מוסטע זיך אין אונאַרדנונג צוריק ציהן פֿאַר שאול אלליין ער זוכטע מיט זיינען לייטען , דוד אונד זיינען הויפֿען צו אומרינגן אום זיא גפֿאַנגן צו נעהמן . (כז) אָבער עבן קאַם איין באַטע צו שאול אונד שפּראַך : איילע צוריק , דען דיא פּלשתים זינד אין דעם לאנדע איינגע פֿאַללען . (כח) דא מוסטע שאול אַבֿ שטעהן פֿאַם פֿרפֿאַלגען דען דוד , אונד דען פּלשתים ענטגעגן ציהן . דאָהער גאַנטע מאַן דיווען אַרט שיידעפֿעלזן .

כד (א) דוד ערהוב זיך פֿאַן דאָוועגן , אונד הילט זיך אויף אין דען בערגניגטן געגנדן , אום עין גדי . (ב) אַללס שאול פֿאַן דעם צוגע ווירער דיא פּלשתים צוריקקאַם , בעריכטטע מאַן איהן אונד שפּראַך : זיה! דוד העלט זיך אויף אין דער וויסטע עין גדי . (ג) שאול נאַם זא גלייך דרייא טויענד מאַן , אויס ערלעזן אויס גאַנץ ישראל , אונד צאג הין , איהן אונד זיינע לייטע אויף צו זוכן , אונד זאַסע ער אויף דען גיפֿעלן

דוד ואנשיו מצד ההר מזה ויהי דוד נחפו ללכת מפני שאול ושאול ואנשיו עטרים אל־דוד ויאנשיו להפּישם : (כז) ומלאך בא אל־שאול לאמר מהרה ולכה כִּי־פּשְׁטוּ פּלשתים על־הארץ : (כח) וישב שאול מרדף אחרי דוד וילך לקראת פּלשתים על־בן־קראו למקום ההוא סלע המחלקות :

כד (א) ויעל דוד משם וישב במצודת עין־גדי : (ב) ויהי כאשר שב שאול מאחרי פּלשתים ויגדו לו לאמר הנה דוד במדבר עין־גדי : (ג) ויקח שאול שלש אלפים איש בחור מכל־ישראל וילך לבקש את־

דוד ואנשיו על־פני צורי היעלים
באור רשי'

מונד אל גד כעטרה המקפת את הראש : (כז) ומלאך בא אֶל־שאול . מלאך מומש כדי להגיל את דוד : (כח) סלע המחלקות . שהיה לבו של שאול חלוק לשתי דיעות אס לשוב להגיל את ארצו מיד פלשתים או לרדוף ולתפוש את דוד וכן תרגמו וינתן :

כד (ג) צורי היעלים . סלעי היעלים

מההר צעת מדוד ירד נגד השני . נחפו , מן אל תיראו ואל תחפזו (דברים כ') שענינו מהירות בנהלה , כמו שפי' ראב"ע שם . עוטרים , סוגנים כעטרת המסכנת את הראש . (כח) מרדוף , במיר"ק ומשפט המ"ס להיות נגד"י להשלים הדגש של פה"פ . סלע המחלקות , לפי שנתפרדו איש מעל אחיו .

כד (ג) על פני , כמו על ראשי . צורי היעלים , הם הסלעים הנבזים משכן היעלים , כ"ס הרים הנבזים ליעלים